

18. DECEMBER

NR. 400

Fodring af søer på fravænningsdagen

Henning E. Nielsen, Viggo Danielsen og A. Eklundh Larsen
Afdeling for forsøg med svin og heste

Der er gennemført et forsøg til belysning af, hvilken indflydelse fodring søer på fravænningsdagen har på den efterfølgende brunst, drægtighed og kuldstørrelse. En gruppe søer, der ikke fik foder på fravænningsdagen, blev sammenlignet med søer, der fik 3,5 FEs.

Resultaterne fra forsøget viste, at der ikke var forskel på brunstforhold mellem de to grupper af søer. Derimod fødte de søer, der blev sultet på fravænningsdagen, mindre kuld end de søer, der blev fodret normalt.

Da sultning af søer omkring fravæning således ikke havde den forventede positive indflydelse på brunstforholdene, men havde en negativ effekt på kuldstørrelsen, kan metoden generelt ikke anbefales.

Indledning

Brunstmangel eller svage brunstsymptomer er alvorlige problemer i mange sobesætninger. Meget har været forsøgt for at give mere regelmæssig brunst og dermed begrænse goldperioden. Fra forskellig side har det været foreslået, at sultning af søerne på fravænningsdagen skulle give en kortere goldperiode, og at brunstsymptomerne skulle vise sig mere udtalte. Baggrunden herfor skulle være, at goldning af søerne skulle gå lettere, og den drastiske ændring i fodring skulle virke provokerende på brunsten.

Da forhold omkring søers brunst, goldtid og kuldstørrelse er af stor betydning i soholdet, er der gennemført et forsøg til belysning af, hvilken indflydelse en sultedag omkring fravæning har på søernes reproduktive egenskaber.

Materiale og metoder

Forsøget blev gennemført dels på forsøgsstationen Sjælland III ved Roskilde, dels på Favrholt ved Hillerød. Søerne blev inddelt i to hold, således at der blev taget hensyn til, at dyrene i de to grupper havde samme kuldnummer og vægt. Der

blev anvendt søer med forskellige laktationsperioder varierende fra 4 til 8 uger; men den gennemsnitlige diegivningsperiode var ens for de to hold. Søerne blev fodret efter afdelingens sædvanlige norm for drægtige og diegivende søer, og der blev brugt samme foderblanding i gold-, drægtigheds- og diegivningstiden. Sammensætning af foderblandingen er vist i tabel 1.

Tabel 1. Foderblandingsprocentiske sammensætning

Byg	65,7
Havre	8,0
Hvedeklid	8,0
Lucernegrønmel	4,0
Sejaskrå	8,0
Fiskemel	2,0
Kødbenmel	2,0
Kridt	0,8
Dicalciumfosfat	0,7
Salt	0,3
Vitaminblanding	0,5

FES pr. kg	0,95
Ford. råprotein, g pr. FES	135

Den eneste forskel mellem de to hold var, at søerne i hold 2 ikke fik foder i et døgn, efter at grisene var taget fra. De fik derimod normal tildeeling af vand, ca. 10 liter pr. dag.

Resultater og diskussion

Søer, der ikke blev løbet inden for de første 30 dage efter fravæning, blev betegnet som ikke brunstige. Det fremgår af tabel 2, at antallet var henholdsvis 5 og 4, hvilket svarer til ca. 8 procent for hold 1 og ca. 6 procent for hold 2. Af de 63 søer, der var i hold 1, viste 52 eller 83 pct. brunst indenfor de første 10 døgn. I hold 2 indgik der 65 søer – af disse viste 53 eller 82 pct. brunst indenfor de første 10 døgn efter fravæning.

Hvad angår kuld størrelsen var den i gennemsnit 12,0 grise for søerne i hold 1 mod kun 11,1 for hold 2. Forskellen i kuld størrelse ved fødsel mel-

Tabel 2. Brunst- og drægtighedsforhold samt kuld størrelse hos søer med normalt foder eller ingen foder på fravæningsdagen

Hold	1	2
Foder på fravæningsdagen, FES ...	3,5	0
Vand på fravæningsdagen, liter	10	10
Antal søer i alt	63	65
Antal søer ikke brunstige	5	4
Antal søer løbet:		
Indenfor første 10 dage eft. frav.	52	53
Mellem 10 og 30 dage eft. frav.	6	8
Ikke drægtige		
Søer faret	4	2
Gold dage, gns.	54	59
I alt fødte grise/kuld	8,1	8,4
Dødfødte pr. kuld	12,0	11,1
Dødfødte pr. kuld	0,9	0,7
Søernes vægttab, frav. – løbn., kg ...		
	6,4	6,5

lem de 2 hold var ikke statistisk sikker, men P-værdien var dog 0,08.

Det er velkendt, at fodringen umiddelbart før en brunst er vigtig for optimal ægløsning. Det er således vist i adskillige undersøgelser, at antal løsnede æg kan øges ved at fodre sopolte eller søer stærkt i en periode på 10–14 dage forud for brunsten. Det kan gøres enten ved at øge foderets energetiske indhold, f.eks. ved at tilsætte fedt til foderet eller ved at give et større dagligt foder. Sultning på fravæningsdagen, som falder i denne periode, vil derfor umiddelbart synes uheldig, og resultater såvel fra dette forsøg som tilsvarende udenlandske forsøg har da også vist, at sultning omkring fravæningen giver mindre kuld.

Brunstmangel er et problem i adskillige sobesætninger. Den optræder periodisk og ses især hos sopolte og førstelægs søer. Drastiske ændringer i fodringen kan i sådanne tilfælde have en gunstig effekt på brunsten, men almindeligvis løses problemet bedst ved at sikre sig, at sopolte og fravænnede søer tildeles tilstrækkeligt energi og opstaldes sammen med orner.